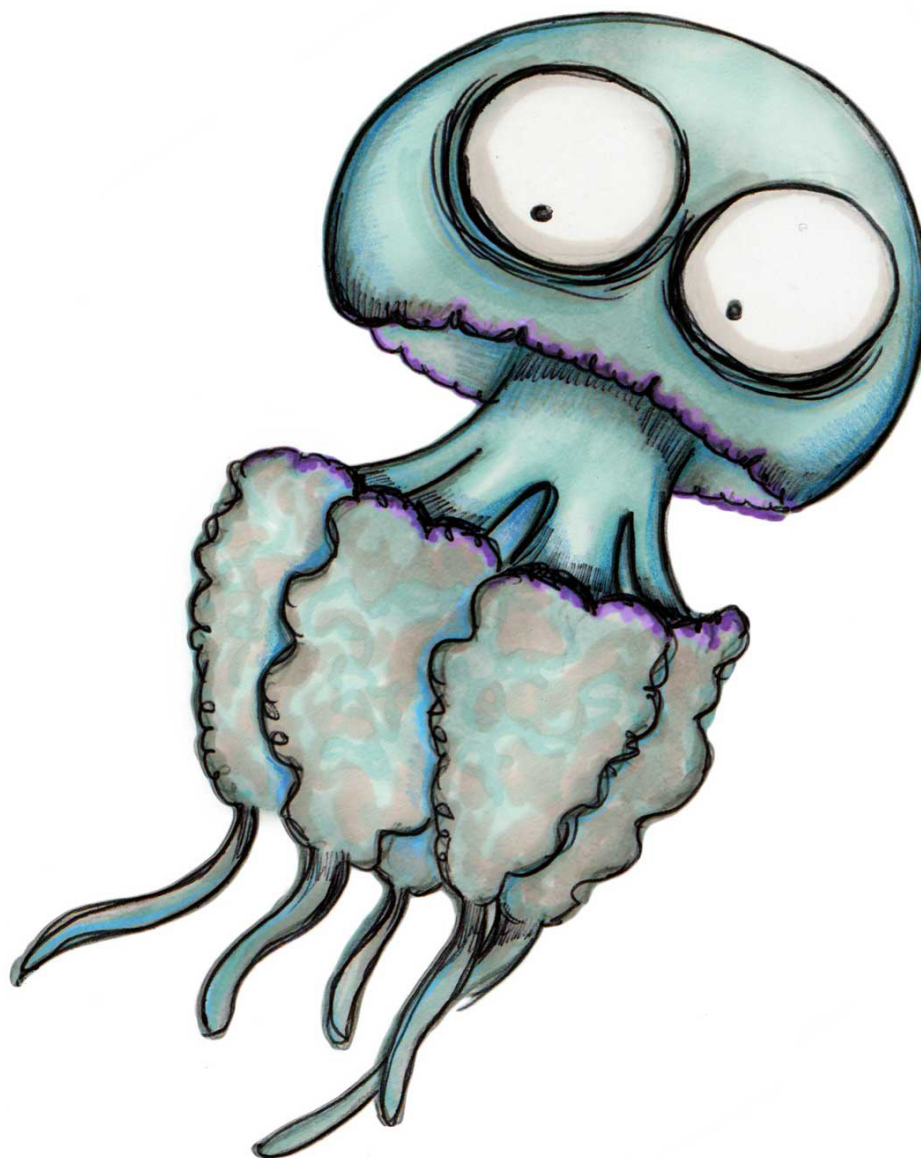

S čím se setkáváme pod vodou?

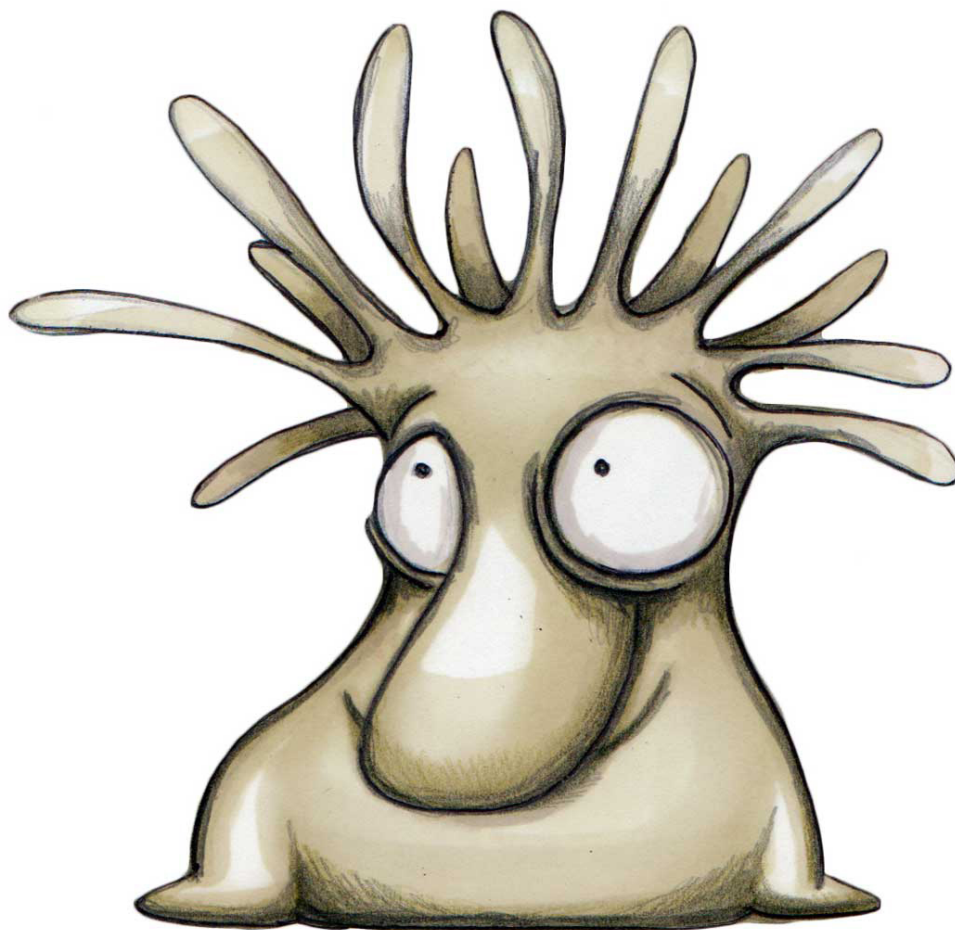
Někteří lidé se potápějí v honbě za ztracenými poklady nebo vraky lodí a letadel, další se potápějí jednoduše proto, že mají rádi pocit beztlíže. Většina potápěčů však uskutečňuje ponory, aby mohli pozorovat roztodivné rostliny a zvířata. Připravte se na objevení fantastického světa obydleného podivnými bytostmi, na které nenarazíte ani v nejzapadlejším baru z Hvězdných válek. Projděme se tímto světem krok za krokem.

Víte, co je to **houba**? Zapomeňte na ty, kterými se stírá tabule, moře je hub plné a skoro žádná nevypadá jako ta, kterou jste používali ve škole. Jedná se o živočichy, i když žijí přilepené na skále a nikdy se nepohybují. Mají roztodivné tvary, některé jako sud, jiné jako pohár, lískový oříšek, nebo jenom kupa smetí; nejčastěji pokrývají povrch, na kterém žijí, jinými slovy vytvoří tenkou vrstvu, která pokrývá skálu. Jsou hnědé, černé, červené, nebo žluté. Při běžném pohledu zvenčí je vidět, že jsou posety otvory na celém povrchu; kdybychom je mohli otevřít, tak zjistíme, že maličké otvůrky jsou nezbytné pro nasátí vody a že uvnitř nich jsou buňky, které zachycují částičky potravy. Nevyužitá voda potom odchází ven velkými otvory. Houba funguje jako pumpa. Přečerpává vodu, ze které získává potravu.

Dále můžeme spatřit **žahavce**, jmenovitě medúzy, mořské sasanky, korály a mořské vějíře.

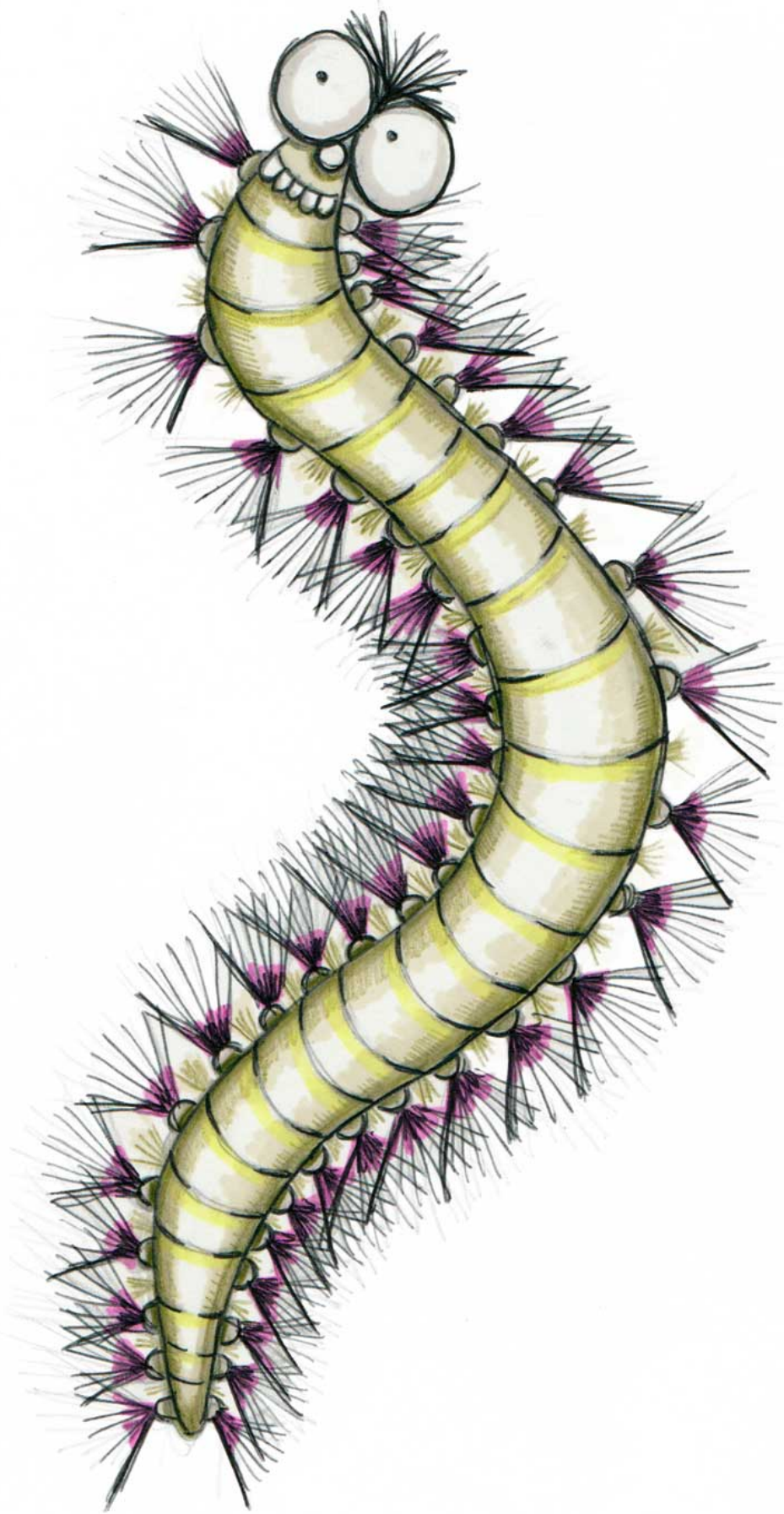
Zatímco medúza se toulá mořem, korály se nalepí na dno, kde následně žijí po celý svůj život. Aby kolonizovaly oblast, ke které přilnou, dá jeden jedinec vzniknout nejdříve dvěma, poté čtyřem, osmi, šestnácti, dvaatřiceti až nakonec z korálového polypa vznikne celá kolonie. Každý polyp vystaví svou část kostry, až vytvoří dohromady prapodivné struktury ve tvaru stromů, keřů, nebo hor.

Žahavci rovněž získávají potravu z vody. Do chapadel zachycují malé částičky nebo i větší živočichy, které ochromí pomocí žahavých buněk, o čemž se zmíníme později.

Na mořském dně jsou další velice podivná zvířata, jako například **sumky**, které mají tvar pytle se dvěma otvory, jejichž účelem je... jak byste již asi sami uhodli: do jednoho vodu nasát a druhým ji vypustit ven. Ano, zdá se, že už tomu začínáte rozumět!

Tam, kde pod vodu dosáhne sluneční světlo, tvoří někdy **řasy** a **vyšší rostliny** skutečné podvodní louky. Posidonie je rostlina se vším všudy. Má kořeny, listy, květy a plody. A je také velice užitečná, neboť ochraňuje pláže před silnými vlnami. Pod vodou mohou být někdy dokonce i **červi** krásní. Když se řekne červ, člověk se otřese hnusem při pomyslení na obyčejnou žížalu, ale pod vodou se vyskytují pestrobarevní červi, někteří s oranžovými a bílými chocholkami... jinými slovy: jsou prostě krásní.

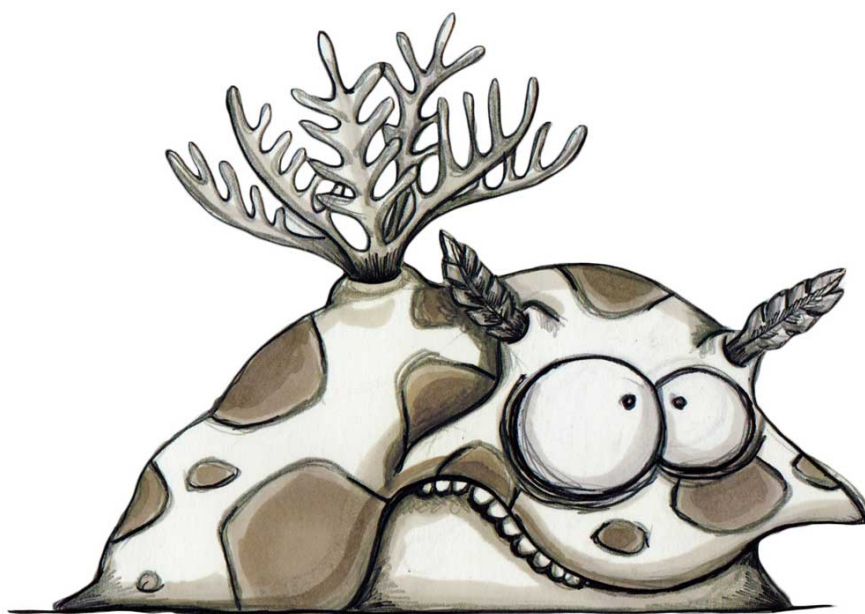

Korýše bychom mohli nazvat živočichy obrácenými naruby. Tím chci říci, že zatímco my máme kostru uvnitř a maso ji obaluje zvnějšku, korýši mají vnější kostru, která je ochraňuje jako brnění a maso mají uvnitř. Nejpozornější čtenáři se hned zeptají: „jak může takový živočich růst?“ Jednoduše tak, že se jednou za čas svlékne a vymění starou schránku za novou a větší.

Protože jsou obráceni naruby, chovají se korýši introvertně, stydlivě a ve skutečnosti je obtížné je spatřit mimo jejich malá doupatka. Korýši jsou například kraby, různé druhy krevet a humři. Vždy mají 10 nohou s klouby; první pár nohou se nazývá klepeta. Ta jsou nepostradatelná pro uchopování a drčení.

Měkkýši jsou plži, nebo mořské mušle. Mnozí z nich si staví schránky, které jsou vlastně jejich domečky. Ty si potom nosí na zádech. Když měkkýš zemře, zůstává schránka prázdná a někdy ji moře vyvrhne na pláž. Nebo v jiném případě, pokud zůstane pod vodou, může být využita jedním skutečně stydlivým korýšem – krabem poustevníčkem – který ji použije k ochraně svého měkkého ocasu.

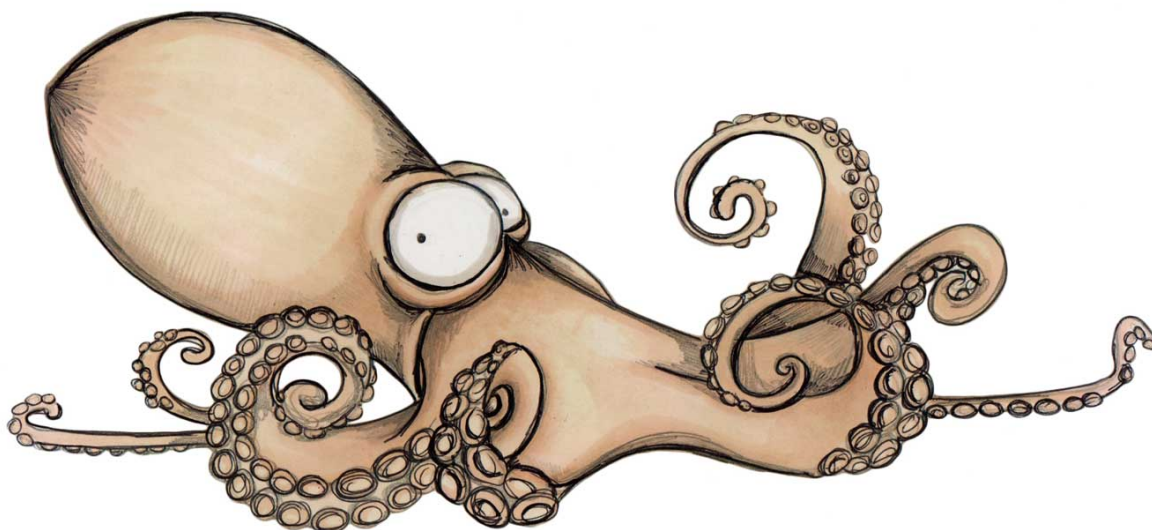
Jiní měkkýši nemají schránky. Jsou to nazí a velmi barevní plži a potápěči je nazývají *nahožábří*. Ale copak je nesnědí ryby, když nemají schránku? Ani náhodou, protože nahožábří plži nejsou vůbec dobrou potravou. Ryby to dobře vědí, protože jsou barevní a cokoliv je v moři hodně barevné, většinou není k jídlu.

Velice podivní měkkýši jsou hlavonožci. Mají okolo úst nohy, které se nazývají chapadla a neustále mění barvu. Jsou děsiví, ale zároveň neodolatelní. Patří sem chobotnice, sépie a olihně.

Nejpodivnějšími živočichy ze všech jsou však **ostnokožci**. Mezi ostnokožce patří hvězdice; je to živočich

bez hlavy, s ústy na břicho a kolem dokola mají trubicovité nohy. Nemají zuby a aby mohly přijímat potravu, vyvrhnou vlastní žaludek, natráví svou kořist přímo na místě a následně ji vysají. Podivné, že? Dalším ostnokožcem je mořský ježek. Je kulovitěho tvaru a ústa má rovněž na spodní straně těla, ale na rozdíl od hvězdic má 5 velkých zubů, pomocí kterých spásá řasy.

A konečně se dostáváme k **rybám**. Mnohé z nich plavou, některé další leží na mořském dně. Uvidíte různé ryby podle toho, kde se budete potápět. Zmíním ty, které jsou pro naše vody typické. Sapíni jsou černohnědí, mají ocas široce rozvětvený jako vlaštovky a živí se planktonem; jejich mláďata jsou nádherně brilliantově modrá. Růžichy jsou okrouhlé a stříbřité, někdy s černými pruhy. Kanici (*Epinephelinae*) mají velká ústa a když na vás hledí, tak mávají ploutvemi. Parmice mají u úst dva výrůstky připomínající vousy, které jsou v neustálém pohybu. Slizouni a hlaváčovití leží na dně a pokukují po vás legračními obličejí. Na dně lze najít rovněž ryby z čeledi ropušnicovitých, které jsou plné ostnů, a většina lidí je považuje za odpudivé. Jazyky a pakambala z řádu platýsů mají obě oči na jedné straně těla (napravo v případě jazyků a vlevo v případě pakambaly). Celý život leží na dně na té straně těla, na které nemají oči. A tak bychom mohli pokračovat ve výkladu dále.

Chtěli byste se se všemi těmito nádhernými tvory setkat pod vodou? Dobrá, v následujícím článku se dozvíme několik základních pravidel, jak s nimi jednat.

O autorovi

Massimo Boyer je biolog zabývající se podvodní faunou i flórou, fotograf, spisovatel a propagátor potápěčské turistiky, ale také potápěčský instruktor a průvodce. Je velkým odborníkem na moře kolem Indonésie. Členem DAN je od roku 2008.

Tento text je součástí publikace „Jak hluboké je moře (*Com'è profondo il mare*), která je součástí řady Collana del FARO vydané institutem [Istituto per l'Ambiente e l'Educazione Scholè Futuro Onlus](#) ve spolupráci s [il Pianeta Azzurro](#) a DAN Europe pro projekt [Scuola d'aMare](#). Tato řada zahrnuje nekomplikované, orientační a jednoduše využitelné texty o důležitých tématech týkajících se záležitostí životního prostředí a společnosti.

Texty: Stefano Moretto, Mario Salomone, Massimo Boyer, Claudio Di Manao a Cristian Pellegrini.

Grafické zpracování, ilustrace a rozvržení textu: Francesca Scoccia.